

Fødevarer sikkerheden som begreb er under stadig udvidelse, ikke alene med henblik på de forhold, som fødevarer sikkerheden skal omfatte, men også med hensyn til placeringen af ansvaret for fødevarer sikkerheden i produktions- og fremstillingskæden. Ansvaret er rykket længere og længere tilbage, således at allerede det levende dyr i stigende grad, f. eks. gennem foder og medicinanvendelse, omfattes af fødevarer sikkerhedsmæssige begreber og principper.

Det internationalt anerkendte overordnede princip om, at der skal være en sammenhæng i lovgivning og kontrol i hele fødevarer kæden, harmonerer godt med de danske principper og målsætninger for fødevarer sikkerhed. Et andet overordnet princip er ansvarsfordelingen mellem aktørerne i fødevarer kæden: Foderfabrikanter, landbrugere og næringsdrivende i fødevarer branchen skal have det primære ansvar for fødevarer sikkerhed, dyresundhed, dyreværn m. v. Den veterinære kontrol består af målrettet og risikobaseret overvågning og tilsyn. Kontrollen sker dels på baggrund af registre, f. eks. Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR) og Vetstat, dels på slagterier eller markeder og andre samlesteder for levende dyr, hvorved kontrollen bliver målrettet og risikobaseret på det infektionsmæssige og det dyresundhedsmæssige plan, idet stort set alle besætninger inden for en given tidsramme enten leverer dyr til slagtning eller sælger dem via markeder m. v. til levebrug. Tilsyn, som er rettet mod konstatering af reglerens overholdelse, foregår hos primærproducenten, virksomheden eller dyrlægen. På dyreværnsområdet forestår Fødevarer ministeriet kontrollen med overholdelsen af Justitsministeriets regelsæt. Kontrollen gennemføres på justitsministerens vegne af personale fra Fødevarer ministeriet og sker efter Justitsministeriets anvisninger.

Det veterinære beredskab består ud over den aktive sygdomsovervågning i form af tilsyn og prøveudtagning også af en såkaldt passiv sygdomsovervågning i form af anmeldeligt ved mistanke om alvorlige smitsomme sygdomme. Anmeldepligten påhviler dyreejere og brugere, dyrlæger samt laboratorier, der får mistanke om, eller konstaterer, at dyr eller besætninger er smittet med en alvorlig smitsom sygdom.

Indenfor fødevarer lovens område består kontrollen som udgangspunkt i virksomheds- eller butiksbesøg med tilhørende laboratorieundersøgelser. Ved sådanne besøg konstateres om hygiejnen i virksomheden eller butikken er i orden, om mærkningen af varer med ingredienser og holdbarhed er korrekt osv. Der er fastsat et tilsynsfrekvensprogram med udgangspunkt i varernes eller produkternes sårbarhed og karakteren af den ansvarliges management. Der er derfor stor for-

skel på hyppigheden af tilsynene for de forskellige vare- og produktionstyper og de enkelte virksomheder og butikker. Der er således tale om behovsorienteret kontrol. Kontrollen bygger i vid udstrækning på HACCP-princippet (Hazard Analysis and Critical Control Points) kombineret med egenkontrol, hvor den offentlige kontrol består i kontrol af, at virksomheden har gennemført sit egenkontrolprogram korrekt, og dette ikke har afsløret produktions- eller anden svigt. Kontrollen baseres på risikoanalyser og gennemføres som risikohåndtering.

I medfør af fødevarer loven er nedsat et Fødevarer kontroludvalg og en Revisionsenhed til bistand for udvalget. Fødevarer kontroludvalget har givet udtryk for, at Fødevarer ministeriets kontrolprincipper bør være dækkende for såvel fødevarer- som veterinær området. Kontrollen i veterinær afdelingen tager udgangspunkt i internationale veterinære kontrolprincipper. De anvendte overvågningsprincipper på det veterinære område har vist sig at fungere for så vidt angår håndteringen af sygdomme. Det er besluttet at udarbejde et fælles sæt kontrolprincipper i 2003, som vil tage højde for de nødvendige forskelligheder.

Kommissionen har fremsat et forslag til Europaparlamentets og Rådets forordning om offentlig foderstof- og fødevarer kontrol. Efter dette forslag skal denne kontrol omfatte hele kæden fra jord til bord. Den skal således også omfatte fødevarer relaterede dyresygdomme, ligesom forslaget generelt omfatter også dyresundhed og dyrevelfærd, der beskrives som vigtige faktorer, der bidrager til fødevarer kvalitet og -sikkerhed. Det forventes endvidere at blive et krav ifølge EU's nye hygiejneregulering, at der stilles visse krav om egenkontrol i form af optegnelser på bedriften. Lovforslaget er udformet således, at det vil kunne afgive hjemmel for de supplerende bestemmelser, som de nye EU-bestemmelser måtte kræve på området for dyresygdomme og dyresundhed. Dyrevelfærd henhører under justitsministerens område.

På denne baggrund er det hensigten, at der i forbindelse med lovforslagets gennemførelse indføres en mere integreret kontrol af bedrifter med produktionsdyr, der i højere grad anvender de fra fødevarer kontrollen kendte elementer.

I et sådant kontrolprogram vil indgå såvel hygiejne som medicinanvendelse samt kontrol af mærkning og registrering og en moderniseret kontrol af mælkebedrifter, dyrevelfærdskontrol og eventuelt andre udgående kontroller på bedrifterne.

Den offentlige kontrol vil være en stikprøvekontrol baseret på et risikoprincip, således at bedrifterne ud-